

Rahmonova Hojibuvi Rizojon qizi

**Buxoro davlat universiteti Pedagogika
institutining II- bosqich musiqa ta'limi
yo'nalishi magistranti.**

Musiqani yoshlar ongiga singdirishga zamonaviy texnologiyalarning o'rni va ahamiyati.

Annotatsiya: maqolada musiqaning yoshlar ongiga tasiri yoshlarga musiqa fanini o'rgatishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish va ularning samaradorligi haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: Innovatsiya, texnologiya, audio, video, MP3, MP4, CD, smartfon, klassik.

Insonning ruhiy kamoloti haqida gapirar ekanmiz, albatta bu maqsadga musiqa san'atisiz erishib bo'lmaydi.

I.A.Karimov

O'zbekiston istiqbolga erishishi bilan milliy madaniyatga qiziqish kuchaydi, bugungi kunning asosiy vazifasi – milliy an'analar va umuminsoniy qadriyatlar o'rtasidagi uyg'unlikni kashf etish masalasi deb belgilandi. Bugun O'zbekiston musiqa madaniyati ham murakkab rivojlanish yo'lini bosib o'tmoqda. Bu yo'nalish yangilanish, qayta tug'ulish, dastlabki milliy asoslarga qaytish jarayoni yuz bermoqda. Bugungi yangi O'zbekistonning zamonaviy musiqasi va tarixiy musiqa san'ati o'rtasidagi aloqadorlik o'tmishdagi eng yaxshi yutuqlarni kelgusi avlodlarga yetkazish zarurati har doim hukumatimiz va san'at jamoatchiligi diqqat markazida bo'lib kelgan va shunday bo'lishi ham kerak.¹

Musiqa bu insonning eng nozik tuyg'ularining ifodasidir. Musiqa orqali insoniyat ongi rivojlanadi, kamolotga erishadi. Musiqa shaxsning komil inson bo'lish yo'lidagi taraqqiyotida muhim o'rin egallaydi.

1. O'zbekiston musiqiy merosi Rossiya Fedaratsiyasi to'plamlarida. "Silk road media", "East star media" Toshkent 2020. 36-37- betlar.

Insonlar hatto ibtidoiy jamoa bo'lib yashagan davrlarda ham musiqaning ilk shakllari rivojlangan. Musiqa insonning axloqiy va estetik didini shakllantirishda, hissiy

tuyg'ularini rivojlantirishda, ijodiy qobiliyatlarini oshirish vositasi sifatida o'rni juda muhimdir. U insonning ma'naviy va jismoniy holatiga ta'sir qilish uchun ishlatiladigan kuchli vosita hisoblanadi. Uning inson ruhiyatiga ta'sirini juda qadim zamonlardayoq ma'lum bo'lgan va faylasuflar tomonidan etirof etilgan.

Yangilanayotgan yangi O'zbekistonda yoshlar tarbiyasiga ilm fanga bo'lgan e'tibor ya'nada ortib bormoqda. muhtaram prezidentimizning musiqa va san'atga berayotgan e'tiborlari bejizga emas. Yoshlarni musiqa orqali vatanga muhabbat, el-yurtiga sadoqatli qilib tarbiyalash, komil inson bo'lib yetishishlari, ularning ongida go'zal, sof insoniy tuyg'ularini shakllantirish, vatanparvarlik, mehnatsevarlik, ruhida tarbiyalashda musiqaning o'rni beqiyosdir.

Shiddat bilan rivojlanib kelayotgan zamonaviy texnologiyalar asrida ham musiqaga bo'lgan ehtiyoj, qiziqish va shu bilan birga talab ortib bormoqda. Bugungi kunga kelib yoshlar musiqa deb eshitayotgan turli xil yot g'oyalar oqimi bilan to'lib toshgan g'arb musiqalaridan imkoni boricha yoshlarimizni uzoq tutishimiz kerak. Har turli jazavaga soluvchi usullarda yanrayotgan musiqalar yoshlarni ongini mutlaq egallab olmasligi uchun o'z milliy qadriyatlarimiz bilan sug'orilgan milliy kuy qo'shiqlarimizni ko'proq targ'ib qilishimiz kerak. Bunda milliy ruhdagi maqomlarimiz, xalq kuylari va ko'plab o'zbekona asarlarni yoshlar ongiga singdirishimiz kerak. Kelajak egalari bo'lgan yoshlarimiz nafaqat milliy kuy qo'shiqlarimiz balki jahon klassik kompozitorlari asarlaridan ham bahramand bo'lib borishlari ayni muddaodir. Bu to'g'risida I.A.Karimovning shunday mulohazalari bor "...Agar insonning qulog'i yengil-yelpi, tumtaroq, ohanglarga o'rganib qolsa, bora-bora uning badiiy didi, musiqa ma'daniyati pasayib ketishi, uning ma'naviy olamini sohta tushunchalar egallab olishi ham hech gap emas. Oxir-oqibatda bunday odam "shashmaqom" singari milliy merosimizning noyob durdonalarini ham, Motsart, Bethoven, Bax va Chaykovskiy kabi dunyo tan olgan buyuk kompozitorlarning asarlarini ham qabul qilishi qiyin bo'ladi."²

Demak milliy kuy qo'shiqlarimiz barobarida jahon klassik durdonalaridan ham bahramand bo'lib borishlari kerak. Hozirgi zamon yoshlariga musiqalarni nafaqat ijro orqali balki, zamonaviy innovatsion texnologiyalardan foydalangan holda ularga musiqani

yetkazib berish, dars jarayonida zamonaviy axborot kommunikatsiya texnologiyalari bo'lmish audio(mp3) va video(mp4) yozuvlaridan foydalanish. Taqdimotlar orqali ta'lim jarayonini yanada sifatli, tinglayotganga qiziqarli qilib olib borish ko'zda tutilgan. Dars mobaynida innovatsion texnologiyalardan foydalanib o'quvchilar ongida musiqa olamiga bo'lgan qiziqishini ya'nada chuqurroq shakllantirib borish mumkin. Misol tariqasida jahon klassik kompozitorlari asarlarini o'quvchilar ruhiyatiga ta'sirini ularning tarbiyasidagi musiqaning o'rnini shakllantirishda dars jarayonida CD disklar, audio (mp3) va video(mp4) yozuvlari, barchamizning hamrohimizga aylangan smartfonlardan foydalanishimiz mumkin. Bu ham pedagogik jarayonda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning bir turi hisoblanadi. Jumladan maktab darsliklarida keltirilgan Jahon klassik musiqasining buyuk nomoyondalaridan biri bo'lgan Wolfgang Amadey Motsart hayoti, ijodi asarlarini o'rganishda axborot kommunikatsiya texnologiyalardan foydalanish, ular orqali o'quvchilarda kompozitor ijodiga bo'lgan qiziqishni yanada orttirish mumkin bo'ladi. Ayniqsa uning asarlarini tinglash orqali o'quvchilarning aqliy qobiliyatlarini yanada rivojlantirish mumkin ekanligi tadqiqotchilar tomonidan isbotlangan va hozirda bu usul keng ommaga tavsiya qilib kelinmoqda.

2. Karimov I. A . “ Yuksak ma`naviyat yengilmas kuch” – Toshkent: “Ma`naviyat” 2008 143-bet.

Yuqoridagi fikrlardan xulosa holda qilgan o`quvchi yoshlar ongida milliy musiqamiz bilan bir qatorda jahon klassik kompozitorlarining asarlarini ham o`rgatib borish. Ularni ma`naviy dunyosini boyitishga yordam beradi. Bunday dars jarayonlarini axborot kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanib olib borish darslarni yanada mazmunli va qiziqarli bo`lishini ta`minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Karimov I. A . “ Yuksak ma`naviyat yengilmas kuch” – Toshkent “Ma`naviyat” 2008. 140-141-142- betlar.

2. O'zbekiston musiqiy merosi Rossiya Fedaratsiyasi to'plamlarida. "Silk road media", "East star media" Toshkent 2020. 36-37- betlar.
3. H. Rahmonova «Jaxon klassik kompozitorlari asarlarining bolalar tarbiyasidagi o'rni» nomli makola « Ta'lim fioiylari» onlayn jurnali 11-son 1- jild noyabr-2021 yil 1- qism. 18-20 betlar
4. Dustov, Sanokul. "THE LIFE AND CAREER OF JOHANN SEBASTIAN BACH." *World Bulletin of Social Sciences* 8 (2022): 55-56.
5. Mozart A., Hojibuvi R., Dustov S. THE IMPACT OF MUSIC ON THE HUMAN PSYCHE ON THE EXAMPLE OF MUSIC BY WOLFGANG //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – T. 3. – №. 1. – C. 51-56.
6. Rahmonova, Hojibuvi Rizojon Qizi, and Sanoqul Dostov. "KLASSIK MUSIQANING RIVOJLANISH BOSQICHLARI. ULARNING QISQACHA TAVSIFI VA ASOSIY VAKILLARIDAN IS BAX, VA MOTSART, L. VAN BETHOVEN HAQIDA." *Academic research in educational sciences* 3.3 (2022): 600-606
7. Mozart, Amadeus, Rahmonova Hojibuvi, and Sanokul Dustov. "THE IMPACT OF MUSIC ON THE HUMAN PSYCHE ON THE EXAMPLE OF MUSIC BY WOLFGANG." *Web of Scientist: International Scientific Research Journal* 3.1 (2022): 51-56.
- 8 Dustov S. et al. THE LIFE AND CAREER OF JOHANN SEBASTIAN BACH //World Bulletin of Social Sciences. – 2022. – T. 8. – C. 55-56.
9. Mozart, A., Hojibuvi, R., & Dustov, S. (2022). THE IMPACT OF MUSIC ON THE HUMAN PSYCHE ON THE EXAMPLE OF MUSIC BY WOLFGANG. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(1), 51-56.
10. Musiqaning inson ongiga tasiri.
YJR To'Rayevich, RHR Qizi - Ta'lim fidoyilari, 2022 - cyberleninka.ru
11. The Polishing of Music in Central Asia for Centuries
YJ Turaevich - JournalNX - media.neliti.com